

Алишанъ. к. 2. Узгъуш. Alischan.

3. ՂԵՒՈՆԴ ԱՌԾԱՆ

Հայոց պատմա-հնագիտական զբաղանդութիւնը անդառնալի կորուստ կրեց: 1901 թուի նոյեմբերի 8-ին (21-ին ն. տ) խորին ծերութեան մէջ վախճանուեց Վենետիկի Ս. Ղազարի վանքում Հ. Ղևոնդ Ալիշանը, Մխիթարեան միաբանութեան, այլ և բոլոր Հայերիս պարծանքն ու սիրելին: Վախճանուեց աւանց փոխարինող յաջորդ թողնելու, և այս է ամենաժանր Հանգամանքը, որ մեզ չէ թողնում Հաշտուելու այն մտքի Հետ, թէ չկայ այլևս Ալիշանը: Նրա դերեղմանի առաջ մենք նոյնն ենք զգում, նոյնը պէտք է կրկնենք՝ ինչ որ զգացել և ասել է Քերթոզահայրը իւր մեծ վարդապետի զերեզմանի վրայ ողբալիս. «Ընդ Քրիստոսի յաւ է նմա բնակել, և լըրաՀամեանն Հանդչել զոգս, և զհրեշտակացն տեսանել պարաւորութիւնս: Բայց եղկելիք մեք՝ որ զըրկեցաք ի Հայրենի վերակացութենէն»:

Ընդհանուր Հայ ազգը սղաց այս անփոխարինելի կորուստը, առանց կրօնի խորութեան, առանց կուսակցական դանաղանութեան: Բայց «Ազգադրական Հանդէսը» աւելի մօտ է զգում այդ կորուստը, քանի որ Ալիշանը ամենից մեծ Հեղինակութիւնը, ամենից արդիւնաւոր աշխատողն է եղել Հայոց ազգադրութեան վերաբերեալ բոլոր ճիշդութմ: Նա ոչ միայն բանաստեղծութեան մէջ նահապետ եղաւ, այլ և ազգադրութեան մէջ: Նրա ձիրակը, Սիսուանը, Այրարատը, Սիւնիքը, Հայոց Հին Հաւատքը, Հայրուոսիւր Հարուստ մթերանոցներ են, որոնց մէջ Համբարումն են Հայ ազգադրութեան վերաբերեալ անհուն քանակութեամբ նիւթեր:

Այս պատճառով «Ազգադրական Հանդէսն» էլ իւր խորին ցաւակցութիւնն է յայտնում Մեծ Ծերունիի մահուան առիթով, խոստանալով առաջիկայ Համարներում ծանօթացնել իւր ընթերցողներին, թէ ինչ ծառայութիւններ է մատուցել Ղ. Ալիշանը առանձնապէս Հայ ազգադրութեան: